

Försäkringsvillkor

KTPK-egenpension

Enligt överenskommelser mellan Fremia och Förhandlings- och samverkansrådet PTK.
Folksam Tjänstepension AB och Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)
Gäller från och med 1 januari 2026

Folksam

Innehåll

1 Försäkringen i korthet	4
1.1 Försäkringsgivare.....	4
1.2 Försäkrad.....	4
1.3 Försäkringstagare.....	4
1.4 Traditionell försäkring i Folksam Tjänstepension.....	4
1.5 Fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring.....	4
1.7 Ålderspension	5
1.8 Återbetalningsskydd	5
1.9 Avgifter och skatter	5
1.10 Flytt av intjänat pensionskapital.....	5
1.11 Följ värdeutvecklingen.....	6
1.12 Om du inte är nöjd.....	6
1.13 Kontaktuppgifter.....	6
2 Försäkringen	6
2.1 Försäkringsgivare.....	6
2.2 Kollektivavtalsparter.....	6
2.3 Försäkringstagare.....	6
2.4 Försäkrad.....	6
2.5 Förmånstagare.....	6
3 Försäkringsavtalet	7
3.1 Tiden för Folksams försäkringsansvar	7
3.2 Premie	7
3.3 Kompletterande premie.....	8
3.4 Ändring av försäkringsvillkoren	8
4 Traditionell försäkring i Folksam Tjänstepension	9
4.2 Pensionskapital	9
4.3 Fördelning och tilldelning av överskott.....	10
4.4 Kollektiv konsolideringsnivå	10
5 Fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring	10
5.1 Så här placeras dina premier	10
5.2 Köp, fondbyte och inlösen	10
5.3 Entréfond.....	11
5.4 Fritt val.....	11
5.5 Förändringar i fondutbudet	11
5.6 Pensionskapital	11
5.7 Fondbyte	11
6 Ålderspensionens utformning	11
6.1 Så här fungerar den traditionella försäkringens garanti.....	12
7 Återbetalningsskyddets utformning	13
7.1 Det här kan du välja.....	13
7.2 Återbetalningsskydd	13
7.3 Hälsoprövning.....	13
7.4 Förmånstagarförordnande	13
7.5 Generellt förmånstagarförordnande	14
7.6 Särskilt förmånstagarförordnande.....	14
7.7 Förmånstagares rätt att avstå.....	14
7.8 Förmånstagares ändringsmöjligheter	14
8 Flytträtt	15
8.1 Flyttprocess	15
8.2 Flytt av pensionskapital till fondförsäkring.....	15
8.3 Flytt av pensionskapital till traditionell försäkring	15
8.4 Bestämning av flyttbart pensionskapital	15
8.5 EU-flytt	15

9 Utbetalning av pension	16
9.1 Så här betalas ålderspensionen ut	16
9.2 Det här kan du välja.....	16
9.3 Överskott under utbetalningstid gällande traditionell försäkring.....	17
9.4 Utbetalningstermin.....	17
9.5 Engångsutbetalning av små pensionsbelopp	17
9.6 Tidpunkt för utbetalning samt räntebestämmelser	17
9.7 Anmäla dödsfall	18
9.8 Rätt att avstå efterlevandepension.....	18
9.9 Rätt att senarelägga och ändra tid för utbetalning till efterlevande	18
10 Avgifter och skatter	18
10.1 Avgifter.....	18
10.2 Skatter	18
11 Övrigt	19
11.1 Felaktigt utbetalt belopp.....	19
11.2 Oriktiga uppgifter.....	19
11.3 Skaderegistrering	19
11.4 Begränsning av ansvar	19
11.5 Begränsningar av försäkrings giltighet.....	20
11.6 Behandling av personuppgifter	20
12 Om vi inte skulle komma överens	21
12.1 Vänd dig först till oss på Folksam	21
12.2 Din rätt till överprövning av ditt ärende	21
12.3 Kundombudsmannen Folksam.....	21
12.4 Allmän domstol.....	21
12.5 Extern rådgivning.....	21
12.6 KTP-nämnden.....	21
12.7 Pensionsskiljenämnden.....	21
13 Begreppsförklaringar	22
13.1 Arbetsoförmåga.....	22
13.2 Arvsvinst.....	22
13.3 Flytträtt.....	22
13.4 Fri brev.....	22
13.5 Förmånstagare.....	22
13.6 Försäkrad.....	22
13.7 Försäkringsgivare.....	22
13.8 Försäkringshandlingar.....	22
13.9 Försäkringsvillkor.....	22
13.10 Försäkringstagare.....	22
13.11 Försäkringstid.....	22
13.12 Garanterat pensionsbelopp.....	22
13.13 Garantitid	22
13.14 Generationsfond.....	23
13.15 Tjänstepensionsföretag.....	23
13.16 Kollektivavtal.....	23
13.17 KTP-nämnden.....	23
13.18 Prisbasbelopp	23
13.19 Tillgångsslag	23
13.20 Traditionell försäkring (förvaltning)	23
13.21 Återbetalningsskydd	23

1 Försäkringen i korthet

Försäkringen – KTPK-egenpension, är en del av din tjänstepension. Du får ett försäkringsbesked som bekräftelse på att du omfattas av försäkringen.

1.1 Försäkringsgivare

Försäkringsgivare för traditionell försäkring är tjänstepensionsföretaget Folksam Tjänstepension AB, organisationsnummer 559337-6741, nedan kallat Folksam Tjänstepension. Försäkringsgivare för fondförsäkring är försäkringsföretaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ) med organisationsnummer 516401-8607, nedan kallat Folksam Fondförsäkring. Bägge försäkringsgivarna kallas nedan Folksam.

1.2 Försäkrad

Försäkringen grundar sig på kollektivavtal för anställd som omfattas av KTP 2. Den anställde är försäkrad och benämns i dessa försäkringsvillkor i du-form.

1.3 Försäkringstagare

Din arbetsgivare är försäkringstagare och betalar premien. Du betraktas dock som försäkringstagare i fråga om:

- rätten till pension
- rätten att välja till återbetalningsskydd och förmånstagare
- rätten att ändra försäkringen
- rätten att flytta intjänat pensionskapital.

1.4 Traditionell försäkring i Folksam Tjänstepension

Premien placeras i en traditionell försäkring hos Folksam Tjänstepension, som ansvarar för förvaltningen av din pension. Premien placeras i olika tillgångsslag. Fördelningen mellan tillgångsslagen är åldersberoende. Med ökande ålder minskar andelen aktier vid premieplacering och andelen för andra tillgångsslag ökar.

Försäkringen har ett garanterat pensionsbelopp.

Försäkringen innehåller garantier vid utbetalning av ålderspension: premiegaranti och plusgaranti. Premiegaranti innebär att de förväntade garanterade pensionsutbetalningarna vid pensioneringstidpunkten motsvarar 85 procent av de inbetalda premierna.

Plusgarantin innebär dels att visst överskott tilldelas från 55 års ålder om försäkringens värdeutveckling är god, dels att det garanterade pensionsbeloppet, vid pensioneringstidpunkten, beräknas på minst 80 procent av pensionskapitalet. Plusgarantin gäller inte vid dödsfall före pensioneringstidpunkten.

Nedanstående exempel visar hur premiegaranti och plusgaranti fungerar vid utbetalning av ålderspension.

Exempel – Folksam Tjänstepension tillämpar premiegarantin:

- Summa inbetalda premier till försäkringen är 100 000 kronor.
- Försäkringens pensionskapital (värde) är endast 80 000 kronor.

Då tillämpar Folksam Tjänstepension premiegarantin. Det innebär att Folksam Tjänstepension beräknar garanterat pensionsbelopp på 85 000 kronor, som motsvarar 85 procent av de inbetalda premierna.

Exempel – Folksam Tjänstepension tillämpar plusgarantin:

- Summa inbetalda premier till försäkringen är 100 000 kronor.
- Försäkringens pensionskapital (värde) uppgår till 200 000 kronor.

Då tillämpar Folksam Tjänstepension i stället plusgarantin. Det innebär att Folksam Tjänstepension beräknar garanterat pensionsbelopp på 80 procent av pensionskapitalet, vilket blir 160 000 kronor.

1.5 Fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring

Din första premie placeras i Folksam Fondförsäkrings Entréfond, vilken är sammansatt av fonder som är riskmässigt anpassade efter ålder. För de följande premierna kan du välja fonder inom ett bestämt fondutbud, och själv avgöra hur premien ska fördelas mellan fonderna. Du kan byta fonder för såväl framtida premier som för det intjänade pensionskapitalet.

1.5.1 Köp, fondbyte och inlösen

Köp, fondbyte och inlösen genomförs snarast möjligt efter det att Folksam erhållit det underlag som krävs för transaktionen. Köp genomförs normalt inom fem bankdagar från den dag premien bokfördes hos Folksam Fondförsäkring. Fondbyte och inlösen genomförs normalt inom fem bankdagar från den dag Folksam Fondförsäkring tog emot din begäran.

1.5.2 Entréfond

Folksam Fondförsäkring placerar dina premier i ett fondpaket, i en så kallad Entréfond, som består av en generationsfond, se *Begreppsförklaringar*. Vilken generationsfond som gäller för dig, beror på ålder vid inträdet samt när försäkringen tecknades. Generationsfonden är uppbyggd på så sätt att risken blir lägre ju äldre du blir.

1.5.3 Fritt val

Du kan när som helst lämna Entréfonden och i stället välja fonder som är valbara för KTPK-egenpension och göra ett så kallat Fritt val.

1.5.4 Pensionskapital

Pensionskapitalets storlek beror på utvecklingen i de fonder som dina premier är placerade i och av eventuell arvsvinst som tilldelas försäkringen, se *Begreppsförklaringar*, arvsvinster. Det är du själv som bär den ekonomiska risken för fondernas, och därmed också pensionskapitalets, värdeutveckling. Ett sparande i fondförsäkring ger inget garanterat pensionsbelopp. Pensionen kan bli såväl högre som lägre än värdet av gjorda inbetalningar.

1.5.5 Fondbyte

Du kan när som helst byta fonder inom ett bestämt fondutbud, även under utbetalningstiden. Fondbytet kan avse såväl framtida premier som det intjänade pensionskapitalet. Även efterlevande förmånstagare, vars rätt inträtt, kan byta fonder

1.6 Premie

Premien bestäms av kollektivavtalsparterna. Storleken på eventuell kompletterande premie till KTPK-egenpension bestäms enligt överenskommelse mellan din arbetsgivare och den lokala fackliga organisationen, mellan förbundsparterna eller mellan din arbetsgivare och dig. Din arbetsgivare betalar in premien till Folksam.

1.7 Ålderspension

Försäkringen ger dig ålderspension från 65 års ålder och utbetalningen pågår livet ut, om du inte meddelar annat.

Pensionen beskattas som inkomst av tjänst och i samband med utbetalning gör Folksam avdrag för preliminär skatt.

Innan du börjar lyfta ålderspensionen kan du välja:

- att lägga till ett ekonomiskt skydd för dina efterlevande, så kallat återbetalningsskydd
- att ta ut endast en del av pensionen
- att ta ut pensionen under en begränsad tid
- en annan pensioneringstidpunkt.

1.8 Återbetalningsskydd

Om du väljer till återbetalningsskydd kommer förmånstagare att få utbetalning från försäkringen vid ditt dödsfall. Återbetalningsskyddet medför att din egen ålderspension blir något lägre då du inte får ta del av arvsvinsterna, se *Begreppsförklaringar*. I vissa fall krävs godkänd hälsoprövning vid tillval av återbetalningsskydd. Om återbetalningsskydd saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör.

1.9 Avgifter och skatter

För att förvalta din tjänstepension tar Folksam ut avgifter, som kollektivavtalsparterna har godkänt. På folksam.se redovisas de aktuella avgifterna. Folksam betalar, enligt lag, årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde.

1.10 Flytt av intjänat pensionskapital

Du kan flytta intjänat pensionskapital från traditionell försäkring till fondförsäkring och från fondförsäkring till traditionell försäkring.

1.11 Följ värdeutvecklingen

I det årliga pensionsbeskedet kan du se värdeutvecklingen och avgiftsuttagen i försäkringen under föregående år. Du kan också följa värdeutvecklingen på folksam.se, under Logga in – Mina sidor

1.12 Om du inte är nöjd

Om du inte är nöjd med Folksams beslut eller handläggning kan du begära att få ditt ärende prövat hos Kundombudsmannen Folksam. Om det därefter föreligger tvist kan du begära överprövning i allmän domstol.

Om ditt ärende gäller tolkning eller tillämpning av kollektivavtalets bestämmelser prövas din fråga i första hand av KTP-nämnden. Om det därefter föreligger tvist har part i tvisten rätt att hänskjuta frågan för slutligt avgörande till Pensionsskiljenämnden enligt pensionsplanens bestämmelser.

1.13 Kontaktuppgifter

Se folksam.se för kontaktuppgifter inom Folksam och för Kundombudsmannen Folksam.

2 Försäkringen

2.1 Försäkringsgivare

Försäkringsgivare för traditionell försäkring är tjänstepensionsföretaget Folksam Tjänstepension AB, organisationsnummer 559337-6741, nedan kallat Folksam Tjänstepension. Folksam Tjänstepension är ett aktiebolag som drivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att allt överskott för traditionell försäkring över tiden går tillbaka till försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade.

Försäkringsgivare för fondförsäkring är försäkringsföretaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ) med organisationsnummer 516401-8607, nedan kallat Folksam Fondförsäkring.

Bägge företagen kallas nedan Folksam, om inte annat anges eller framgår av sammanhanget. Huvudkontorets adress för båda företagen är Folksam, 106 60 Stockholm. För mer information om företagen, gå in på folksam.se eller kontakta närmaste Folksamkontor.

2.2 Kollektivavtalsparter

KTPK-egenpension är en premiebestämd tjänstepension som grundar sig på överenskommelser mellan Fremia och Förhandlings- och samverkansrådet PTK (PTK), nedan kallade kollektivavtalsparterna, och gäller för anställda som omfattas av KTPK-egenpension enligt överenskommelse Fremia-PTK.

Försäkringsvillkoren är fastställda av Folksam, efter godkännande av kollektivavtalsparterna och gäller från 1 januari 2026. För försäkringsfall som inträffat tidigare än 1 januari 2026 gäller de villkor som gällde då försäkringsfallet inträffade om inte annat framgår av dessa villkor.

2.3 Försäkringstagare

Försäkringstagare är den anställdes arbetsgivare, som betalar hela premien för försäkringen.

2.4 Försäkrad

Försäkrad är den anställda, på vars liv, försäkringen gäller. Detta förhållande kvarstår även efter det att anställningen upphört.

Den försäkrade betraktas dock som försäkringstagare i fråga om rätten till pension samt i fråga om rätten att välja till återbetalningsskydd, och vem som i så fall ska vara förmånstagare. Den försäkrade betraktas också som försäkringstagare i fråga om rätten att ändra försäkringen och att flytta intjänat pensionskapital till annan valbar försäkringsgivare.

I dessa försäkringsvillkor benämns den försäkrade i du-form.

2.5 Förmånstagare

Om du har valt till återbetalningsskydd, och avlider innan eller under pågående utbetalning av ålderspension, sker utbetalningen i stället till din/dina förmånstagare.

För återbetalningsskyddet gäller ett generellt förmånstagarförordnande, som anger till vem utbetalning ska ske vid ditt dödsfall, det vill säga vem som är förmånstagare. Om du vill att utbetalning ska ske till någon annan, måste du anmäla detta genom ett skriftligt särskilt förordnande. Det är endast dina efterlevande som kan vara förmånstagare, se *Återbetalningsskyddets utformning*.

3 Försäkringsavtalet

Arbetsgivare som ska teckna försäkringsavtal avseende anställd personal ska fylla i en anmälan om anslutning till Folksam kooperativa tjänstepensioner, vilken ska ange tidpunkt från vilken anslutningen ska äga rum, de grupper av anställda som ska anslutas samt försäkringens omfattning. Ingånget avtal bekräftas genom en anslutningsbekräftelse.

För försäkringsavtalet gäller detta försäkringsvillkor, de försäkringstekniska riktlinjer som gäller hos Folksam Tjänstepension och Folksam Fondförsäkring vid var tidpunkt, försäkringsavtalslagen och svensk lag i övrigt samt vad som anges i försäkringsbeskedet. För försäkringsavtalet gäller dessutom vid var tid gällande överenskommelser mellan kollektivavtalsparterna.

Detta försäkringsvillkor gäller även för eventuell kompletterande premie som betalas in till försäkringen enligt överenskommelse mellan din arbetsgivare och den lokala fackliga organisationen, mellan förbundsparterna eller mellan din arbetsgivare och dig.

Avtalet grundar sig på de uppgifter som din arbetsgivare eller du skriftligen lämnar till Folksam. Om någon lämnad uppgift är oriktig eller ofullständig, gäller vad som anges nedan under Övrigt.

Försäkringsavtal med Folksam kan inte sägas upp av någon part så länge arbetsgivaren, beträffande någon kategori av anställda, är bunden av kollektivavtal som medför att anställd omfattas av i KTP 2 angiven garantibestämmelse. Försätts arbetsgivaren i konkurs eller inleds ett likvidationsförfarande har Folksam rätt att säga upp försäkringsavtalet till upphörande från den tidpunkt då konkursen respektive likvidationen avslutas.

Är arbetsgivaren inte bunden av kollektivavtal gäller försäkringsavtalet till dess det skriftligen sagts upp av arbetsgivaren eller Folksam. Försäkringsavtalet upphör tidigast vid utgången av månaden efter att uppsägningen avsänts. Folksam har rätt att säga upp försäkringsavtalet om arbetsgivaren inte betalat premien i rätt tid eller på annat sätt bryter mot villkoren i försäkringen.

Du får ett försäkringsbesked som bekräftelse på att försäkringen har tecknats i Folksam. Försäkringen får inte pantsättas, belånas eller ändras på så sätt att den upphör att vara pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen.

Vid byte av arbetsgivare inom KTP 2 får försäkringen överlåtas till den nya arbetsgivaren. Folksam lämnar kontrolluppgifter enligt skatteförfarandelagen.

3.1 Tiden för Folsams försäkringsansvar

Folsams ansvarighet inträder tidigast från och med den tidpunkt som anges i arbetsgivarens anslutningsbekräftelse till Folksam kooperativa tjänstepensioner. Omfattas någon försäkrad av i KTP 2 angiven garanti, ska anslutning ske senast från och med den tidpunkt då garantin börjar gälla.

Försäkringsavtalet gäller till dess att utbetalningarna från försäkringen upphör eller att du

flyttar ditt intjänade pensionskapital till annan valbar försäkringsgivare, se *Flytträtt*.

Försäkringsavtal som tecknats utan återbetalningsskydd upphör att gälla vid ditt dödsfall. Försäkringsavtal som tecknats med återbetalningsskydd upphör att gälla vid ditt dödsfall om förmånstagare saknas.

3.2 Premie

Premien bestäms av kollektivavtalsparterna. Storleken på eventuell kompletterande premie bestäms enligt överenskommelse mellan din arbetsgivare och den lokala fackliga organisationen, mellan förbundsparterna eller mellan din arbetsgivare och dig.

Arbetsgivaren ska betala hela premien för dig så länge anställningen består.

Premien ska betalas, enligt faktura, till Folksam senast vid fakturans förfallodag. Vid betalning efter förfallodagen debiteras ränta med den räntesats som Folksam bestämt ska gälla vid varje tidpunkt. Arbetsgivare, som tecknat försäkring senare än vad denne enligt överenskommelse varit tvungen till, ska betala premie jämte ränta från den dag premien skulle ha förfallit om försäkringen hade tecknats i tid. För retroaktiva premier avseende ny försäkring eller försäkringsändringar tillkommer ränta med den procentsats som Folksam bestämt ska gälla vid varje tidpunkt.

Premien ska betalas från och med den månad då den anställde omfattas av försäkringarna, till och med månaden före den månad då ordinarie pensionsålder uppnås, eller den försäkrade påbörjat helt uttag av sin ålderspension, försäkringsavtalet upphör eller inte längre gäller för den anställde.

Om du är arbetsförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall enligt socialförsäkringsbalken kan arbetsgivaren ha rätt till premiebefrielse (avgiftsbefrielse). Premieinbetalningen upprätthålls då genom premiebefrielseförsäkringen, för vilken Folksam ömsesidig livförsäkring, organisationsnummer 502006-1585, är försäkringsgivare.

3.3 Kompletterande premie

Arbetsgivare och lokal facklig organisation samt förbundsparter kan komma överens om att premie för KTPK-egenpension ska kunna kompletteras med ytterligare premie. Sådan överenskommelse kan även träffas mellan din arbetsgivare och dig, så kallad individuell komplettering.

Kompletterande premie betalas längst till och med månaden före den månad du fyller 65 år. Kompletterande premie utgör en förhöjd premie till din KTPK-egenpensionsförsäkring.

Folksam fakturerar kompletterande premie baserat på uppgifter om lön och andra förhållanden arbetsgivaren anmäler för din ordinarie KTP-försäkring.

Om du omfattas av alternativ pensionslösning (tiotaggarlösning) finns enligt planens regler möjlighet att avstå från inbetalningar till KTPK-egenpension för att istället använda premieutrymmet till en högre inbetalning till den alternativa pensionslösningen. Om du nyttjat möjligheten och inte längre omfattas av KTPK-egenpension, måste du först återgå till KTPK-egenpension innan kompletterande premie kan betalas.

Premier och värdeutveckling av kompletterande premier redovisas inte separat, utan ingår i din ordinarie KTPK-egenpensionsförsäkring.

3.4 Ändring av försäkringsvillkoren

Folksam får anpassa försäkringsvillkoren till framtida ändringar av KTP-planen liksom till ändringar av planens tillämpning som beslutats av kollektivavtalsparterna eller av behörigt organ utsett av dessa, till exempel KTP-nämnden, utan samtycke från försäkringstagare, dig, eller förmånstagare. Förändringar i försäkringsvillkor kan göras av Folksam under avtalstiden om detta är nödvändigt med hänsyn till ändrad lagstiftning, myndigheters föreskrifter eller ändrad rättstillämpning. Ändringar kan även göras av annan anledning, om ändringen generellt sett inte kan anses innebära en betydande nackdel för försäkringstagarna, dig eller andra förmånstagaren.

Ändring av dessa försäkringsvillkor ska godkännas av KTP-nämnden.

Ändring av försäkringsvillkoren träder i kraft månaden efter den månad ändringen gjordes eller vid den tidpunkt som kollektivavtalsparterna eller behörigt organ utsett av dessa bestämmer.

4 Traditionell försäkring i Folksam Tjänstepension

Du är garanterad ett pensionsbelopp, se *Ålderspensionens utformning*.

4.1 Så här placeras dina premier

Vid traditionell försäkring är det Folksam Tjänstepension som beslutar hur premierna ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag beroende på din ålder.

Målet för förvaltningen i Folksam Tjänstepension är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. För förvaltningen gäller bland annat de bestämmelser som ges av lagen om tjänstepensionsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksam Tjänstepensions interna styrdokument och regler för miljö- och etikhänsyn.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader.

Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån, även vid mycket negativ utveckling av finans- och försäkringsmarknaderna, får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet. Folksam Tjänstepension ser löpande över dödlighetsantagandena.

Nuvarande placeringsinriktning ger följande fördelning mellan tillgångsslagen.

4.1.1 Exempel på hur premien placeras vid olika åldrar

Ålder	Aktier	Fastigheter och alternativa placeringar	Räntebärande placeringar
25 år	57%	15%	28%
30 år	55%	16%	29%
35 år	53%	17%	31%
40 år	50%	18%	32%
45 år	48%	19%	34%
50 år	45%	20%	35%
55 år	42%	20%	37%
60 år	39%	22%	39%
65 år och äldre	36%	23%	41%

Med början från 55 års ålder omplaceras även pensionskapitalet enligt den fördelning som gäller för premien.

4.2 Pensionskapital

Med pensionskapital avses försäkringens aktuella värde, beräknat med hänsyn till:

- premieinbetalningar
- eventuella tillägg för arvsvinst
- kapitalavkastning
- utbetalningar av garanterat pensionsbelopp och eventuellt tilläggsbelopp
- minskning av värdet på grund av dödsfall
- avdrag för driftkostnader
- avdrag för avkastningsskatt, som Folksam Tjänstepension betalar.

Kapitalavkastning tillförs försäkringen i form av ränta. Räntesatsen bestäms utifrån värdeförändringar på de av Folksam Tjänstepensions tillgångar som hänförs till försäkringskollektivet för denna försäkring. Kapitalavkastningen påverkar pensionskapitalet, som kan både öka och minska under försäkringstiden.

För försäkring utan fullständigt återbetalningsskydd tillförs försäkringen pensionskapital genom det överskott som uppstår då personer i försäkringskollektivet avlider, så kallad arvsvinst, se *Begreppsförklaringar*.

Avdrag för drifts- och skattekostnader utformas på sådant sätt att de sammantaget bedöms täcka de verkliga drifts- och skattekostnaderna. Kostnadsutjämning över tiden kan göras.

Pensionskapitalet är inte garanterat utan kan både öka och minska. Folksam Tjänstepension lämnar ingen utfästelse om dess framtida värdetillväxt.

4.3 Fördelning och tilldelning av överskott

Överskott på försäkringen uppstår om utvecklingen av kapitalavkastning, driftskostnader, dödlighet och avkastningsskatt totalt sett blir gynnsammare än vad som antagits vid fastställande av det garanterade pensionsbeloppet. Överskottet fördelas individuellt på varje försäkring i relation till dess bidrag till överskottets uppkomst. Överskottsmedel kan i enlighet med Folksam Tjänstepensions bolagsordning även användas för att täcka förluster i Folksam

Tjänstepension. Överskottet utgör således en del av Folksam Tjänstepensions riskkapital och är inte garanterat förrän det tilldelats försäkringen.

När du är 55-64 år tilldelas din försäkring överskott årsvis. Om 60 procent av pensionskapitalet vid 55 års ålder ger ett högre pensionsbelopp än vad inbetalda premier gör, ändras det garanterade pensionsbeloppet till det högre beloppet. Procentandelen ökar årligen så att det garanterade pensionsbeloppet vid 65 års ålder beräknas på 80 procent av pensionskapitalet (plusgaranti).

Angående tilldelning av överskott under utbetalningstiden, se *Utbetalning av pension*

4.4 Kollektiv konsolideringsnivå

Med kollektiv konsolideringsnivå avses förhållandet mellan å ena sidan totala tillgångar och å andra sidan utlovade framtida garanterade utbetalningar och eventuellt fördelat överskott. För försäkringar med premiegaranti och avtalad förmån är målet att konsolideringen vid varje tidpunkt ska ligga på 100 procent.

5 Fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring

Din första premie placeras i Folksam Fondförsäkrings Entréfond, vilken är sammansatt av fonder som är riskmässigt anpassade efter ålder. För de följande premierna kan du välja fonder inom ett bestämt fondutbud, och själv avgöra hur premien ska fördelas mellan fonderna. Du kan byta fonder för såväl framtida premier som för det intjänade pensionskapitalet. Du kan även göra fondbyte under utbetalningstiden. Om du inte väljer andra fonder, fortsätter premien att placeras i Entréfond.

5.1 Så här placeras dina premier

För den inbetalda premien eller inflyttat pensionskapital köper Folksam Fondförsäkring andelar i de fonder där placering ska ske. På din begäran genomför Folksam Fondförsäkring såväl byte av fonder som inlösen av fondandelar. Den första premien placeras enligt fondfördelningen för den Entréfond som gällde när försäkringen tecknades. Denna placering gäller till dess att du begär fondbyte eller inlösen av fondandelar.

5.2 Köp, fondbyte och inlösen

Köp, fondbyte och inlösen genomförs snarast möjligt efter det att Folksam Fondförsäkring erhållit det underlag som krävs för transaktionen. Köp genomförs normalt inom fem bankdagar från den dag premien bokfördes hos Folksam Fondförsäkring. Fondbyte och inlösen genomförs normalt inom fem bankdagar från den dag Folksam Fondförsäkring tog emot din begäran. Om handel i en fond inte är möjlig, utförs transaktionen nästa möjliga handelsdag. Transaktionen kan försenas bland annat på grund av fondens bryttidpunkt eller antalet affärs- eller likviddagar som fondbolaget tillämpar. Köp och inlösen kan också försenas på grund av pågående handel med fondandelar, uttag av avgifter eller skatter, fördröjd eller utebliven kursättning, stängda marknadsplatser eller störningar i tekniska eller administrativa system.

Vid normal aktsamhet ansvarar inte Folksam Fondförsäkring för ekonomisk förlust eller utebliven vinst som kan drabba dig eller förmånstagare i samband med placering i fonder.

Folksam Fondförsäkring ansvarar inte heller för ekonomisk förlust som kan drabba den försäkrade när handel i berörd fond inte kan genomföras på grund av särskild föreskrift i fondförvaltarens fondbestämmelser.

Kurser som är noterade i utländska valutor räknas om av Folksam Fondförsäkring med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Folksam Fondförsäkring har rätt att tillgodogöra sig ersättning för sina kostnader vid växling och överföring av valuta.

5.3 Entréfond

Folksam Fondförsäkring placerar dina premier i ett fondpaket, i en så kallad Entréfond, som består av en generationsfond, se *Begreppsförklaringar*. Vilken generationsfond som gäller för dig, beror på ålder vid inträdet samt när försäkringen tecknades. Generationsfonden är uppbyggd på så sätt att risken blir lägre ju äldre du blir.

5.4 Fritt val

Du kan när som helst lämna Entréfonden och i stället välja fonder som är valbara för KTPK-egenpension och göra ett så kallat Fritt val. Om du senare vill återgå till en viss fond inom den Entréfond som gäller för dig, placerar Folksam Fondförsäkring såväl framtida premier som intjänat pensionskapital i (den valda) Entréfonden.

5.5 Förändringar i fondutbudet

Om du har ditt pensionskapital i en fond som senare utgår ur valbart fondutbud har Folksam Fondförsäkring rätt att överföra pensionskapitalet till en annan jämförbar tillgänglig fond.

5.6 Pensionskapital

Pensionskapitalets storlek beror på utvecklingen i de fonder som dina premier är placerade i och av eventuell arvsvinst som tilldelas försäkringen, se *Begreppsförklaringar*, arvsvinster. Pensionskapitalets storlek påverkas också av hur stora avgifter försäkringen har och den skatt som dras från försäkringens värde. Det är du själv som bär den ekonomiska risken för fondernas, och därmed också pensionskapitalets, värdeutveckling.

Det belopp som betalas ut från försäkringen kallas pensionsbelopp. Ett sparande i fondförsäkring ger inget garanterat pensionsbelopp. Pensionen kan bli såväl högre som lägre än värdet av gjorda inbetalningar. Beroende på fondernas utveckling kan pensionsbeloppet vara olika stort vid olika utbetalningstillfällen.

5.7 Fondbyte

Du kan när som helst byta fonder inom ett bestämt fondutbud, även under utbetalningstiden. Fondbytet kan avse såväl framtida premier som det intjänade pensionskapitalet. Även efterlevande förmånstagare, vars rätt inträtt, kan byta fonder. Om det finns flera förmånstagare, måste samtliga skriftligen godkänna fondbytet. Folksam Fondförsäkring får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för fondbytet, se *Avgifter och skatter*.

Fördelningsregler vid fondbyte

- Fördelningen mellan fonderna ska anges i hela procent
- Minst 1 procent av premien måste placeras i varje fond
- Framtida premie får fördelas mellan högst 10 fonder

6 Ålderspensionens utformning

Ålderspensionen betalas ut från och med den månad du fyller 65 år. Utbetalningen pågår livet ut. Inför din pensionering kan du ändra såväl pensioneringstidpunkt som utbetalningstid. Du kan också välja att ta ut endast en del av din pension, se *Utbetalning av pension*.

Ålderspensionen gäller i sin grundform utan återbetalningsskydd. Det är du själv som avgör om återbetalningsskydd ska ingå, se *Återbetalningsskyddets utformning*. Om återbetalningsskydd saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör.

6.1 Så här fungerar den traditionella försäkringens garanti

Ditt pensionsbelopp byggs upp genom inbetalning av premier. Varje inbetald premie ökar beloppets storlek. Vid beräkningen av pensionsbeloppet tas hänsyn till aktuella antaganden om skatter, kostnader och framtida livslängd oberoende av kön. Pensionsbeloppet är garanterat om försäkringsavtalet fullföljs fram till pensioneringstidpunkten. Då utbetalas minst det garanterade pensionsbeloppet. Ett garanterat pensionsbelopp fastställs även vid dödsfall.

Vid ändring av försäkringsavtalet, det vill säga ändring av pensioneringstidpunkt eller utbetalningstid eller tillval/borttag av återbetalningsskydd, räknas det garanterade pensionsbeloppet om med hjälp av då aktuella antaganden om skatter, kostnader och framtida livslängd oberoende av kön. Om försäkringens värdeutveckling är god sker successiv tilldelning av överskott från och med det år du fyller 55 år, vilket höjer ditt garanterade pensionsbelopp.

6.1.1 Premiegaranti

Premiegarantin innebär att de förväntade garanterade pensionsutbetalningarna, vid pensioneringstidpunkten, motsvarar 85 procent av de inbetalda premierna. Om du flyttar in pensionskapital till Folksam Tjänstepension innan den månad du fyller 51 år, ger 85 procent av det inflyttade kapitalet ett garanterat pensionsbelopp. Om du flyttar in pensionskapital till Folksam Tjänstepension efter den månad du fyller 51 år eller senare, motsvarar de förväntade garanterade pensionsutbetalningarna vid pensioneringstidpunkten minst 70 procent av det inflyttade pensionskapitalet.

6.1.2 Plusgaranti

Plusgarantin innebär att det garanterade pensionsbeloppet, vid pensioneringstidpunkten, beräknas på minst 80 procent av pensionskapitalet.

6.1.3 Enligt vilka garantiregler betalas ålderspensionen ut?

Vid pensioneringstidpunkten beräknas det garanterade pensionsbeloppet. Nedan visas exempel på när Folksam Tjänstepension tillämpar garantierna. Försäkringen innehåller garantier vid utbetalning av ålderspension: premiegaranti och plusgaranti. Premiegaranti innebär att de förväntade garanterade pensionsutbetalningarna vid pensioneringstidpunkten motsvarar summan av de inbetalda premierna. Plusgarantin innebär dels att visst överskott tilldelas från 55 års ålder om försäkringens värdeutveckling är god, dels att det garanterade pensionsbeloppet, vid pensioneringstidpunkten, beräknas på minst 80 procent av pensionskapitalet.

Exempel – Folksam Tjänstepension tillämpar premiegarantin:

- Summa inbetalda premier till försäkringen är 100 000 kronor.
- Försäkringens pensionskapital (värde) är endast 80 000 kronor.

Då tillämpar Folksam Tjänstepension premiegarantin. Det innebär att Folksam Tjänstepension beräknar garanterat pensionsbelopp på 85 000 kronor, som motsvarar 85 procent av de inbetalda premierna.

Exempel – Folksam Tjänstepension tillämpar plusgarantin:

- Summa inbetalda premier till försäkringen är 100 000 kronor.
- Försäkringens pensionskapital (värde) uppgår till 200 000 kronor.

Då tillämpar Folksam Tjänstepension i stället plusgarantin. Det innebär att Folksam Tjänstepension beräknar garanterat pensionsbelopp på 80 procent av pensionskapitalet, vilket blir 160 000 kronor.

7 Återbetalningsskyddets utformning

7.1 Det här kan du välja

Innan du har börjat lyfta ålderspensionen, helt eller delvis, kan du:	Innan den första utbetalningen av livsvarig ålderspension kan du:
<ul style="list-style-type: none"> välja till återbetalningsskydd för hela ditt pensionskapital inom respektive pensionsplan.	<ul style="list-style-type: none"> välja den tid som försäkringen gäller med återbetalningsskydd, så kallad garantitid. Du anmäler ändringar av garantitiden till Folksam.

7.2 Återbetalningsskydd

Innan ålderspensionen har börjat betalas ut kan den försäkrade välja till återbetalningsskydd för hela pensionskapitalet. Återbetalningsskydd innebär att förmånstagare får utbetalning från försäkringen vid den försäkrades dödsfall. Om den försäkrade väljer till återbetalningsskydd blir ålderspensionen något lägre än om den försäkrade inte väljer det, eftersom den försäkrade inte får ta del av arvsvinsterna. Om återbetalningsskydd saknas vid dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör.

Om den försäkrade valt att komplettera ålderspensionen med återbetalningsskydd gäller följande:

Dödsfall innan ålderspension börjar utbetalas:

- Avlider den försäkrade innan ålderspensionen börjat utbetalas, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd, som utbetalas till förmånstagare i fem år eller under den tid som den försäkrade valt.

Dödsfall under pågående utbetalning av ålderspension:

- Avlider den försäkrade under pågående utbetalning av livsvarig ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider den försäkrade efter garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter.
- Avlider den försäkrade under pågående utbetalning av tidsbegränsad ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande avtalad utbetalningstid.

Dödsfall under uppehåll av utbetalning av ålderspension:

- Avlider den försäkrade under uppehåll av livsvarig ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider den försäkrade efter garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter.
- Avlider den försäkrade under uppehåll av tidsbegränsad ålderspension, omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till förmånstagare under resterande avtalad utbetalningstid.

7.3 Hälsoprövning

Om du väljer till återbetalningsskydd vid första möjliga valtillfälle krävs ingen hälsoprövning. Väljer du till återbetalningsskydd inom tolv månader efter en så kallad familjehändelse, som att du har gift dig, blivit sambo eller fått barn, krävs inte heller någon hälsoprövning. Om du däremot vill välja till återbetalningsskydd vid en annan tidpunkt, utan samband med en inträffad familjehändelse, måste du fylla i en hälsobeskrivning. Klarar du hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet för såväl intjänat pensionskapital som framtida premier. Klarar du inte hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet endast för framtida premier.

7.4 Förmånstagarförordnande

Förmånstagarförordnandet fastställer till vem KTPK-egenpension med återbetalningsskydd ska betalas ut vid ditt dödsfall, det vill säga vem som är förmånstagare. Om förmånstagare saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör. Vid försäkringens tecknande gäller ett generellt förmånstagarförordnande, som du kan ändra. Om du vill ändra det generella förordnandet, måste det göras genom en skriftlig anmälan till Folksam.

7.5 Generellt förmånstagarförordnande

Om du inte har gjort något särskilt förmånstagarförordnande gäller ett generellt förmånstagarförordnande. Det innebär att förmånstagare vid din död i nämnd ordning är:

1. Din make/maka/registrerade partner/sambo.
2. Dina arvsberättigade barn i första led.

Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden, vid dödsfallet stadigvarande sammanbor med dig, under förutsättning att även du är ogift och att ni:

- har eller har haft eller väntar barn tillsammans, eller
- tidigare har varit gifta eller registrerade partner, eller i vart fall
- stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader.

Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika proportioner.

Make/maka respektive registrerad partner är förmånstagare till dess att dom om äktenskapskillnad respektive upplösning av registrerat partnerskap vunnit laga kraft, om inget annat följer av förordnandet.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning. Förmånstagare kan inte göra ett eget förordnande.

7.6 Särskilt förmånstagarförordnande

Upprättande, ändring samt återkallelse av förmånstagarförordnande ska du skriftligen anmäla till Folksam.

Du kan när som helst under försäkringstiden anmäla ett nytt särskilt förmånstagarförordnande, eller anmäla en återgång till det generella förmånstagarförordnandet.

Det senast registrerade förordnandet i KTPK-egenpension gäller till dess att du ändrar eller återkallar det.

Förmånstagare kan vara

- a. make/maka/registrerad partner eller tidigare make/maka/registrerad partner
- b. sambo eller tidigare sambo
- c. arvsberättigade barn i första led/styvbarn/fosterbarn till dig eller till någon person under a) eller b)

Dessa begränsningar följer av bestämmelser i inkomstskattelagen. Omfattar förordnandet annan person är det i den delen utan verkan.

Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden stadigvarande sammanbor med dig, under förutsättning att även du är ogift och att ni:

- har eller har haft eller väntar barn tillsammans, eller
- tidigare har varit gifta eller registrerade partner, eller i vart fall
- stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader.

Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika proportioner mellan dem såvida inget annat anges.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning. Förmånstagare kan inte göra ett eget förordnande.

7.7 Förmånstagens rätt att avstå

Förmånstagare kan helt eller delvis avstå från sin förmånstagar rätt. Ett avstående kan inte villkoras och avser alla framtida utbetalningar. I avstående eller avliden förmånstagens ställe inträder den förmånstagare som är närmast i tur enligt förordnandet. Har ett avstående gjorts och det senare kommer att saknas förmånstagare, inträder åter den som tidigare gjort avstående.

7.8 Förmånstagens ändringsmöjligheter

Förmånstagens ändringsmöjligheter för KTPK-egenpension med återbetalningsskydd, se *Rätt att avstå efterlevandepension och Rätt att senarelägga och ändra tid för utbetalning till efterlevande.*

8 Flytträtt

Fram till tre månader innan ålderspensionen helt eller delvis börjar betalas ut, kan du välja att flytta intjänat pensionskapital till motsvarande försäkring hos en annan valbar försäkringsgivare (mottagande försäkringsgivare). Med motsvarande försäkring menas en försäkring som är utformad på samma sätt som den försäkring som det intjänade pensionskapitalet flyttas från. Om du till exempel flyttar pensionskapital som avser ålderspension utan återbetalningsskydd, ska inflytt till mottagande försäkringsgivare ske till en försäkring som också avser ålderspension utan återbetalningsskydd.

Flytten ska avse allt intjänat pensionskapital i försäkringen. Om försäkring är helt eller delvis under utbetalning kan flytten inte genomföras.

Om du har flyttat pensionskapitalet och vill flytta det igen, kan du göra det tidigast efter tolv månader räknat från den förra flytten.

8.1 Flyttprocess

Flytt av pensionskapital sker enligt regler som fastställs av KTP-nämnden. Flytträtten styrs även av reglerna i inkomstskattelagen. Begäran om flytt görs till Folksam. Flytten ska avse hela pensionskapitalet. Flytten genomförs så snart som möjligt. Du har inte möjlighet att ångra och avbryta kapitalflytten. Försäkringsansvaret övergår till mottagande bolag vid den tidpunkt då bolaget tar emot kapitalet. Folksam har rätt att ta ut av KTP-nämnden godkända avgifter för flytt. Avgifterna tas ur pensionskapitalet. För närvarande tar Folksam ingen avgift vid flytt av pensionskapital.

Flytten genomförs så snart som möjligt efter det att skriftlig begäran har inkommit till Folksam.

8.2 Flytt av pensionskapital till fondförsäkring

Flytt kan avse pensionskapital från traditionell försäkring till fondförsäkring.

För inflyttat intjänat pensionskapital gäller samma placeringsregler som för premieinbetalningar, se *Fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring*.

8.3 Flytt av pensionskapital till traditionell försäkring

Flytt kan avse pensionskapital från fondförsäkring till traditionell försäkring.

Vid flytt av pensionskapital till traditionell försäkring innan den månad du fyller 51 år, motsvarar de förväntade garanterade pensionsutbetalningarna vid pensioneringstidpunkten minst 85 procent av det inflyttade pensionskapitalet. Om flytt sker den månad du fyller 51 år eller senare motsvarar de förväntade garanterade pensionsutbetalningarna vid pensioneringstidpunkten minst 70 procent av det inflyttade pensionskapitalet.

8.4 Bestämning av flyttbart pensionskapital

Försäkringens pensionskapital utgör det flyttbara pensionskapitalet gällande traditionell försäkring. Pensionskapitalet är inte garanterat vid flyttillfället. Vid beräkning av det flyttbara pensionskapitalet för traditionell försäkring görs avdrag för upplupna försäkringsavgifter och skatter samt i förekommande fall flyttavgift. Det flyttbara pensionskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade pensionskapitalet.

Flyttbart pensionskapital för fondförsäkring är fondvärdet. En fondförsäkrings värde vid flytt motsvaras av fondandelarnas värde vid försäljningen, efter avdrag för upplupna försäkringsavgifter och skatter som tas ut vid försäljningen samt i förekommande fall flyttavgift. Det flyttbara värdet kan därför vara ett annat än det redovisade fondvärdet.

8.5 EU-flytt

Försäkrad som tar tjänst inom EU-administrationen och som tjänar in pension enligt EG:s pensionssystem, har rätt att överföra värdet av sina pensionsrättigheter till detta pensionssystem enligt särskilda bestämmelser i lag om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna. Folksam har rätt att ta ut en avgift för sådan flytt.

9 Utbetalning av pension

9.1 Så här betalas ålderspensionen ut

Ålderspensionen betalas ut månadsvis i efterskott från och med den månad du fyller 65 år. Tre månader innan du fyller 65 år får du information från Folksam om de ändringsmöjligheter du har innan utbetalningen påbörjas.

9.1.1 Rätt till sjukpension vid avtalad pensionsålder

För försäkrad som vid avtalad pensionsålder har rätt till sjukpension gäller att ålderspensionen betalas ut från 67 år istället för avtalad pensionsålder om den försäkrade inte begär något annat.

9.2 Det här kan du välja

9.2.1 Förtida uttag av ålderspension

Du kan lyfta din ålderspension före 65 års ålder, dock tidigast från och med månaden efter det att du har fyllt 55 år.

För att du ska tillåtas att göra ett förtida uttag av ålderspensionen krävs att detta sker i pensioneringssyfte. Det innebär att du ska ha för avsikt att lämna förvärvslivet för att pensionera dig eller fortsätta att förvärvsarbeta endast till en liten del. Vid helt uttag anses pensioneringssyftet vara uppfyllt om du har en ordinarie arbetstid på mindre än åtta timmar per vecka. Vid partiellt uttag på grund av nedtrappning av arbetstiden ska ålderspensionen betalas ut högst i proportion till nedtrappningen. Du ska skriftligen intyga till Folksam att pensioneringssyfte föreligger. Kravet på pensioneringssyfte gäller per försäkring.

9.2.2 Uppskjutet uttag av ålderspension

Du kan börja lyfta din pension senare än vid ordinarie pensionsåldern 65 år. Det finns ingen tids- eller åldersgräns för uppskjutet pensionsuttag. Du väljer själv tidpunkt. Om du inte begär uppskjutet uttag, sker utbetalning från 65 års ålder.

9.2.3 Annan utbetalningstid för ålderspension

Du har rätt att ändra utbetalningstid för ålderspensionen. I stället för livsvarig utbetalningstid kan du välja en tidsbegränsad utbetalningstid, lägst två år.

Om du har ändrat utbetalningstid för din ålderspension ändras också garantitiden, se *Återbetalningsskyddets utformning*.

Du kan dela upp försäkringen i olika delar, högst tre, och ha olika utbetalningstider för varje del.

9.2.4 Partiellt uttag av ålderspension

Du har rätt att ta ut endast en del av ålderspensionen. Partiellt uttag kan göras såväl före som efter 65 års ålder, enligt följande regler:

- Vid partiellt uttag av ålderspension före 65 års ålder krävs att uttagen andel tas ut i pensioneringssyfte. Du måste trappa ner arbetstiden i samma procentuella andel som det partiella uttaget utgör av hel ålderspension. Exempel – Om du arbetar 100 procent och vill ta ut 25 procent av din ålderspension, måste du minska din arbetstid till 75 procent.
- Du väljer fritt hur stor andel som ska tas ut, dock minst 10 procent av det intjänade pensionskapitalet. Ska utbetalning ske från flera försäkringar, måste minst 10 procent från varje försäkring tas ut. Varje försäkring kan delas upp i högst tre delar.
- Vid stegvis nedtrappning av arbetstiden sker beräkning av tillåten uttagsandel utifrån den arbetstid som gällde före den första nedtrappningen.
- Ytterligare partiellt uttag av ålderspension kan inte ske förrän tidigast efter tolv månaders utbetalning.

När utbetalningen av ålderspension har påbörjats till någon del, kan denna uttagsandel inte ändras.

Ålderspension om din arbetsförmåga är nedsatt

Om din arbetsförmåga är nedsatt med minst 25 procent på grund av sjukdom kan du inte få ålderspension för den del som arbetsoförmågan avser. Detta innebär att om du begär helt eller partiellt uttag av ålderspension före 65 års ålder, måste du intyga att du:

- inte får, har begärt eller begärt utökning av sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan
- inte får sjukpension enligt pensionsplanens regler eller liknande ersättning från avtalsförsäkring
- inte får eller har begärt sjukersättning, arbetsskadeersättning eller liknande från utländsk motsvarighet till den svenska Försäkringskassan

Om du får både partiell ålderspension från Folksam och partiell sjukpension enligt pensionsplanens regler och din arbetsförmåga försämras ytterligare, upphör inte din rätt till fortsatt utbetalning av ålderspension från Folksam.

9.2.5 Uppehåll i utbetalningen

Den försäkrade kan vid ett eller flera tillfällen göra uppehåll i utbetalningen av ålderspension. Uppehåll måste gälla hela den ålderspension som utbetalas från försäkringen i fråga, det är således inte möjligt att pausa del av utbetalning.

Den försäkrade kan begära uppehåll i pensionsutbetalningen till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft.

Uppehåll i utbetalningen från en försäkring kan endast begäras för en period åt gången. Den försäkrade har rätt att ändra den tidpunkt då utbetalningen ska återupptas efter ett uppehåll. Den försäkrade kan ångra eller ändra sin begäran om uppehåll i pensionsutbetalningen till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft.

9.2.6 Förlänga utbetalningstid under pågående utbetalning

Den försäkrade som valt temporär utbetalning av ålderspensionen kan förlänga utbetalningstiden under pågående utbetalning.

Den försäkrade kan begära förlängning av utbetalningstiden till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft.

Utbetalningstiden kan förlängas vid ett eller flera tillfällen till högst 20 år, räknat från det att utbetalningen startades, om den försäkrade inte väljer livsvarig utbetalning. Den försäkrade kan ändra sin begäran och förlänga utbetalningstiden ytterligare till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft. Förkortning av utbetalningstid är inte möjlig att välja under pågående utbetalning.

9.3 Överskott under utbetalningstid gällande traditionell försäkring

Vid varje utbetalningstillfälle sker en beräkning av hur stort utbetalningsbelopp det aktuella pensionskapitalet medger. Det garanterade pensionsbeloppet betalas alltid ut. Utöver det garanterade pensionsbeloppet kan även ett tilläggsbelopp utbetalas. Tilläggsbeloppet kan både öka och minska beroende på hur pensionskapitalet utvecklas.

9.4 Utbetalningstermin

Utbetalningstermin, det vill säga med vilken regelbundenhet pensionen betalas ut, är normalt månadsvis i efterskott. Om det totala utbetalningsbeloppet för perioden understiger två procent av prisbasbeloppet, har Folksam rätt att ändra utbetalningstid och utbetalningstermin.

9.5 Engångsutbetalning av små pensionsbelopp

Om pensionskapitalet vid utbetalningstidpunkten, oavsett om du begärt helt eller partiellt uttag, är lägre än 30 procent av prisbasbeloppet när utbetalningen ska påbörjas, har Folksam rätt att efter ditt godkännande lösa in försäkringen med ett engångsbelopp.

Om pensionskapitalet under utbetalningstid är lägre än 30 procent av prisbasbeloppet, har Folksam rätt att efter ditt godkännande lösa in försäkringen med ett engångsbelopp, under förutsättning att pensionsplanens kortaste tid för utbetalning löpt ut och att minst lika lång utbetalningstid återstår.

9.6 Tidpunkt för utbetalning samt räntebestämmelser

Utbetalning ska normalt ske senast en månad efter det att du eller någon annan som gör anspråk på pensionen fullgjort vad som krävs för utbetalning. Finns det anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad efter det att sådan utredning avslutats. Utredningen ska bedrivas skyndsamt. Vid dröjsmål med utbetalning utges ränta enligt räntelagen.

Även om dröjsmål inte föreligger utges ränta motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter från och med den 31:a dagen efter att belopp förfallit till betalning. Referensräntan fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår.

Ränta betalas inte ut om den sammanlagda räntan understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet.

Rätt till pension till efterlevande gäller från och med kalendermånaden efter den försäkrade avlider. Pensionen betalas ut till och med månaden under vilken förmånstagarna avlider eller rätten av annan anledning bortfaller.

Om försäkringen tecknats med livsvarig ålderspension kombinerat med återbetalningsskydd, bortfaller en del av värdet när den försäkrade avlider efter att utbetalning av ålderspension påbörjats. Dessa försäkringar bidrar på så sätt till arvsvinster.

9.7 Anmäla dödsfall

Anmälan om dödsfall kan göras av din arbetsgivare eller dina efterlevande. Anmälan ska göras skriftligen till Folksam snarast möjligt.

För ersättning i samband med dödsfall ska dödsfallsintyg och släktutredning lämnas.

9.8 Rätt att avstå efterlevandepension

Förmånstagare kan skriftligen till Folksam förklara sig avstå från sin rätt som förmånstagare till KTPK-egenpension.

Ett avstående kan göras innan förmånstagaren mottagit någon utbetalning av pension, men det kan även göras efter det att förmånstagaren mottagit en eller flera utbetalningar av pension från försäkringen. Ett avstående avser alla framtida utbetalningar av pension och kan inte villkoras. I avstående eller avliden förmånstagares ställe inträder den förmånstagare som är närmast i tur enligt förordnandet.

Har ett avstående gjorts och det senare kommer att saknas förmånstagare, inträder åter den som avstått som förmånstagare.

9.9 Rätt att senarelägga och ändra tid för utbetalning till efterlevande

Traditionell försäkring

Om den försäkrade avlider innan utbetalning av ålderspension påbörjats, har förmånstagare till återbetalningsskydd vid den försäkrades död rätt att skjuta upp utbetalningarna eller ändra utbetalningstiden i den mån det är möjligt i försäkringen och förenligt med inkomstskattelagen. Ändring kan endast göras innan utbetalningar har påbörjats. Återbetalningsskydd betalas ut i högst 20 år. Om utbetalningarna skjuts upp eller ändring sker av utbetalningstiden förändras utbetalningsbeloppet.

Fondförsäkring

Om du avlider innan utbetalning av ålderspension påbörjats, har förmånstagare rätt att i anslutning till dödsfallet begära att utbetalningstidpunkten ska senareläggas. Ändringen måste avse hela försäkringen och skriftligen godkännas av samtliga förmånstagare vars rätt inträtt.

10 Avgifter och skatter

10.1 Avgifter

Under försäkringstiden uppkommer kostnader för administration och kapitalförvaltning. Folksam har rätt att ta ut vid var tid gällande avgifter, godkända av kollektivavtalsparterna. Avgifterna kan ändras. Se folksam.se för aktuell information om avgifter.

10.1.1 Försäkringsavgift

Försäkringsavgiften kan bestå av en fast årlig avgift och en avgift på pensionskapitalet.

10.1.2 Kapitalförvaltningskostnad

Innan kapitalavkastningen fördelas på din försäkring tar Folksam Tjänstepension ut en kapitalförvaltningskostnad.

10.1.3 Övriga avgifter

Inga extra avgifter tas ut för pensionsutbetalning eller vid ändring av försäkring.

10.2 Skatter

10.2.1 Avkastningsskatt

Folksam betalar, enligt lag, årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde.

10.2.2 Inkomstskatt

Din utbetalning från försäkringen beskattas som inkomst av tjänst. Folksam gör avdrag för preliminär skatt.

11 Övrigt

11.1 Felaktigt utbetalt belopp

Om försäkringstagare lämnat sådan uppgift till Folksam att utbetalning skett till fel mottagare ska försäkringstagare korrigera lämnad uppgift och Folksam utbetala till den rättmätiga mottagaren. I den mån den felaktiga utbetalningen inte återbetalas till Folksam ska försäkringstagaren hålla Folksam skadeslös.

Om du eller förmånstagare lämnat sådan uppgift till Folksam att utbetalning skett till fel mottagare kan Folksam inte göras ansvarig gentemot den rättmätiga mottagaren.

Om du eller förmånstagare har erhållit utbetalning med för högt belopp eller för tid då du eller förmånstagare inte har haft rätt till utbetalningen, kan Folksam återkräva det felaktigt utbetalda beloppet.

11.2 Oriktiga uppgifter

Oriktiga uppgifter kan leda till att försäkringen blir helt eller delvis ogiltig och att utbetalning nekas eller sänks.

11.3 Skaderegistrering

Folksam använder sig också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att Folksam får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annan försäkringsgivare. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till bl.a. försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 241 71, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

11.4 Begränsning av ansvar

Folksam kan inte ställas till svars för ett meddelande eller ett dokument som fått felaktig lydelse, om rättelse vidtas så snart felet upptäckts.

Meddelande anses ha inkommit till Folksam den dag det ankomststämpelplats eller på annat sätt daterats hos Folksam.

11.4.1 Force majeure

Om en utredning av ett försäkringsfall eller utbetalning av ett försäkringsbelopp blir försenad på grund av force majeure, det vill säga en händelse som ligger utanför Folksams kontroll, kan inte Folksam hållas ansvarigt för förseningen. Detta givet att Folksam har gjort vad som skäligen kan begäras för att begränsa de skador som kan uppkomma.

Exempel på sådana händelser som kan utgöra force majeure är ändrad lagstiftning, myndighetsåtgärd, krig, krigsliknande händelser, terrorhandling, naturkatastrof, brand, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. Beträffande strejk, blockad, bojkott och lockout gäller ovanstående även om det är Folksam som är föremål eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

Folksam svarar inte heller för skada som orsakats av fel i telefonnät eller annan teknisk utrustning som inte tillhör oss.

11.5 Begränsningar av försäkrings giltighet

11.5.1 Krigstillstånd i Sverige

Vid krigstillstånd i Sverige gäller särskild lagstiftning om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m.) i fråga om Folksamns ansvarighet och rätt att ta ut tilläggspremie (krigspremie). Folksam är fri från krigsansvarighet för försäkring som tecknats eller för utökning av försäkringsbelopp efter krigstillståndets inträde, eller inom en period av tre månader dessförinnan.

11.5.2 Deltagande i främmande krig eller i politiska oroligheter utom Sverige

Försäkringen gäller inte vid dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar då du deltar i krig eller i politiska oroligheter utanför Sverige. Den gäller heller inte vid dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar inom ett år efter sådant deltagande och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

Deltagande i militär fredsbevarande verksamhet i FN:s regi eller enligt beslut av OSSE (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) räknas inte som deltagande i krig eller politiska oroligheter.

11.5.3 Vistelse utom Sverige vid krig eller krigsliknande politiska oroligheter

Vistas du utanför Sverige i område där krig eller krigsliknande politiska oroligheter råder – utan att själv delta – gäller följande: Tecknades försäkring eller utökades pensionsbeloppet i samband med utresan till eller under vistelse i området, och kriget eller oroligheterna då pågick eller uppenbar krigsfara förelåg, gäller inte försäkringen respektive utökningen för dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar under vistelsen i området eller inom ett år efter dess slut och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

11.6 Behandling av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam behandlar vi dina personuppgifter huvudsakligen för att fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet och för att följa de lagar och regler som gäller för vår verksamhet. Vi behandlar även dina uppgifter när vi har ett berättigat intresse att behandla dina personuppgifter till exempel för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig och för att utveckla våra produkter och tjänster. Hur vi behandlar dina personuppgifter beror på vilka produkter du har hos oss. På www.folksam.se/personuppgifter hittar du mer information om hur vi behandlar dina personuppgifter. Där kan du bland annat läsa om vilka personuppgifter vi behandlar, för vilka ändamål vi behandlar personuppgifter, vilka parter vi delar personuppgifter med och hur du utövar dina rättigheter. Du kan även kontakta vår kundservice på 0771-950 950.

11.6.1 Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism

De företag inom Folksamgruppen som omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism följer ett strikt regelverk för att förhindra att dess produkter och tjänster utnyttjas för finansiell brottslighet. Försäkringstagare, försäkrad och andra personer relaterade till försäkringsavtalet är skyldiga att förse dessa företag med all nödvändig information och dokumentation med anledning av tillämplig lagstiftning.

Berörda företag inom Folksamgruppen har rätt att

- begränsa ett befintligt avtal samt vägra att ingå nytt avtal om förutsättningarna i första stycket inte är uppfyllda eller i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism föreligger.
- avsluta avtalsförhållandet om det på skälig grund kan misstänkas att nyttjandet av Folksamns produkter eller tjänster utgör led i penningtvätt eller finansiering av terrorism.
- dela information till andra företag inom Folksamgruppen i syfte att upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

12 Om vi inte skulle komma överens

12.1 Vänd dig först till oss på Folksam

Om du har frågor om behandlingen av ditt ärende, ta i första hand kontakt med ärendets handläggare, som kan ge dig förklaringar och kompletterande upplysningar.

Om du skulle vilja gå vidare med ditt ärende, har du rätt att få det omprövat hos Folksam eller överprövat enligt nedan.

12.2 Din rätt till överprövning av ditt ärende

Om du inte är nöjd med Folsams beslut eller handläggning kan du begära att få ditt ärende prövat hos Kundombudsmannen Folksam. Om det därefter föreligger tvist mot Folksam kan du begära överprövning i allmän domstol. I punkt 12.3-5 kan du läsa mer om möjligheten att få ditt ärende prövat av Kundombudsmannen Folksam och allmän domstol.

Om ditt ärende gäller tolkning eller tillämpning av kollektivavtalets bestämmelser prövas din fråga i första hand av KTP-nämnden. Om det därefter föreligger tvist har part i tvisten rätt att hänskjuta frågan för slutligt avgörande till Pensionsskiljenämnden enligt pensionsplanens bestämmelser. I punkt 12.6 kan du läsa mer om möjligheten att få ditt ärende prövat av nämnd.

12.3 Kundombudsmannen Folksam

Kundombudsmannen Folksam är en fristående och opartisk instans som kostnadsfritt prövar försäkrings-, sparande- och skadeärenden där Folksam fattat ett slutligt beslut. Anmälan måste göras inom ett år från det att Folksam lämnat slutligt besked. Du kan kontakta kundombudsmannen via telefon eller via formulär på folksam.se enligt nedan.

Telefon: 0771-655 253

Webbplats: Kundombudsmannen - Vårt oberoende är en extra trygghet - Folksam

12.4 Allmän domstol

Tvist med Folksam kan prövas av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan du få ersättning därifrån för en del av kostnaderna. Du måste i så fall kontakta advokat eller annat lämpligt ombud, som kan godkännas av Nämnden för Rättsskyddsfrågor (FNR).

12.5 Extern rådgivning

Genom konsumentvägledaren i din kommun, eller genom Konsumenternas bank- och finansbyrå eller Konsumenternas försäkringsbyrå kan du få vägledning i frågor som rör försäkring och sparande. Läs mer på folksam.se.

12.6 KTP-nämnden

KTP-nämnden svarar för tolkningen av kollektivavtalets bestämmelser och är i övrigt rådgivande till försäkringsgivaren. Försäkrad, försäkringstagare eller ersättningsberättigad kan begära att fråga som angår honom ska tas upp till behandling i KTP-nämnden.

Adress: Box 90209
120 23 Stockholm

12.7 Pensionsskiljenämnden

Tvister om tolkning och tillämpning av försäkringsavtal, försäkringsvillkor eller andra bestämmelser rörande KTP 2, ska avgöras av pensionsskiljenämnden. Pensionsskiljenämnden har upprättats i enlighet med lagen om skiljeförfarande. Förfarandet är förenat med en kostnad.

Adress: Box 90209
120 23 Stockholm

13 Begreppsförklaringar

13.1 Arbetsförmåga

Med arbetsförmåga menas i dessa villkor att en försäkrad på grund av sjukdom eller olycksfall har förlorat arbetsförmågan eller fått den nedsatt med minst 25 procent.

13.2 Arvsvinst

Pensionskapital efter avliden med försäkring som saknar fullständigt återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd och som tillfaller övriga liknande försäkringar.

13.3 Flytträtt

Villkor i försäkring som gör det möjligt för försäkringstagaren eller den försäkrade att under vissa förutsättningar flytta pensionskapital från en försäkringsgivare till en annan eller från en förvaltningsform till en annan.

13.4 Fribrev

Om den försäkrade slutar sin anställning före pensionsåldern eller om pensionsavtalet upphör att gälla, ändras försäkringen till att motsvara pension för de premier som betalats in.

13.5 Förmånstagare

Person som har rätt att få utbetalning från försäkringen.

13.6 Försäkrad

Fysisk person på vars liv, ålder eller hälsa en försäkring gäller. För denna försäkring är det den anställda som är försäkrad och i dessa försäkringsvillkor benämns den försäkrade i du-form.

13.7 Försäkringsgivare

Försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag som fysisk eller juridisk person har tecknat försäkring med.

13.8 Försäkringshandlingar

Försäkringsbesked

Beskriver vad som gäller för din premiebestämda försäkring.

Pensionsbesked

Pensionsbeskedet är ett dokument som du får varje år och som bland annat redovisar hur pensionskapitalet eller pensionsförmånerna har förändrats under året.

13.9 Försäkringsvillkor

Beskriver de regler som gäller för försäkringen. Innehåller bland annat upplysningar om vem som är försäkringsgivare, försäkringstagare samt vilka ersättningsmoment och ändringsmöjligheter som finns.

13.10 Försäkringstagare

Fysisk eller juridisk person som har tecknat försäkring med försäkringsgivare eller som har övertagit en försäkring. För försäkring som tecknas enligt dessa villkor är det arbetsgivaren som är försäkringstagare.

13.11 Försäkringstid

Försäkringens giltighetstid.

13.12 Garanterat pensionsbelopp

Det lägsta pensionsbelopp som Folksam Tjänstepension garanterar att betala ut enligt försäkringsavtalet och enligt gjorda inbetalningar.

13.13 Garantitid

Den utbetalningstid som gäller för återbetalningsskydd i KTPK-egenpension med avdrag för tid då som pensionen utbetalats eller varit under uppehåll. Garantitiden kan som längst vara 20 år och som kortast 5 år.

13.14 Generationsfond

En generationsfond riktar sig till sparare inom en viss åldersgrupp. Fonden innehåller både aktier och räntebärande värdepapper. I början av sparandet består fonden till övervägande del av aktier. Andelen aktier minskar successivt fram till tidpunkten för pensioneringen samtidigt som andelen räntebärande värdepapper ökar i motsvarande grad.

13.15 Tjänstepensionsföretag

Ett tjänstepensionsföretag är ett företag som främst erbjuder försäkringar för tjänstepension. Ett tjänstepensionsföretag måste ha tillstånd från Finansinspektionen.

13.16 Kollektivavtal

Skriftligt avtal mellan arbetstagarorganisation och arbetsgivarorganisation eller enskild arbetsgivare vilket reglerar löner och övriga anställningsvillkor för arbetstagare.

13.17 KTP-nämnden

En partssammansatt nämnd med representanter för Fremia och PTK. Nämnden företräder kollektivavtalsparterna i frågor som rör tolkning och tillämpning av KTP-planen.

13.18 Prisbasbelopp

Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen.

13.19 Tillgångsslag

Tillgångar som försäkringens premier placeras i, till exempel aktier och fastigheter.

13.20 Traditionell försäkring (förvaltning)

Förvaltningsform som innebär att försäkringsgivare bestämmer hur pengarna ska placeras och som normalt innehåller någon form av garanti.

13.21 Återbetalningsskydd

Efterlevandeskydd som innebär att hela eller en del av pensionskapitalet betalas ut till förmanstagare vid den försäkrades dödsfall.